

створенню сприятливих умов для розвитку економіки регіонів польсько-українського прикордоння, залученню інвестицій, створенню якісних робочих місць та підвищенню якості життя населення.

Важливо зазначити, що успішна реалізація концепції гідної праці залежить від консолідованих зусиль органів державної влади, роботодавців, працівників та громадських організацій. Тільки спільними зусиллями можливо досягти позитивних змін у сфері трудових відносин та забезпечити гідні умови праці для кожного працівника.

Дослідження проведено в рамках проекту EURIZON ID 829 «Structural transformation of the economy of the Polish-Ukrainian borderlands as a response to common challenges of security, green, digital and intellectual transition».

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation programme under Grant Agreement no. 871072.

Література:

1. Шубалий О., Єфімов А. Виклики забезпечення гідної праці в умовах воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 10(38). С. 441-451. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-441-451](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-441-451)

2. Єфімов А.С. Пріоритети реалізації концепції гідної праці в Україні в умовах Євроінтеграції та повоєнного відновлення. *Економічні науки: збірник наукових праць АНТУ. Серія «Регіональна економіка»*. 2024. Вип. 21(83). С. 230-237.

3. Шубалий О., Єфімов А. Оцінка гідної праці та економічного зростання у прикордонних територіях України та Польщі. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-115>

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ТА СОЛІДАРНОЇ ЕКОНОМІКИ У МІСТАХ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ

Гордійчук Ю.Р., здобувач ступеня доктора філософії*,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9033-8018>

Розвиток соціальної та солідарної економіки у містах польсько-українського прикордоння в період війни в Україні є дуже важливим завданням з багатьох наукових і практичних позицій. Війна, як каталізатор криз, загострила існуючі соціально-економічні проблеми та створила нові виклики, що робить соціальну та солідарну економіку особливо актуальною.

* Науковий керівник – Шубалий О.М., д.е.н., професор

В період повномасштабної війни увага вітчизняних і зарубіжних вчених сконцентрувалася на вивчення соціальних і гуманітарних проблем населення прикордонних міст [1-3].

Війна призвела до масового переміщення населення, збільшення кількості біженців та внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що створює значний тиск на соціальну інфраструктуру прикордонних міст. Тому розвиток соціальної та солідарної економіки з акцентом на соціальну інтеграцію та допомогу, відіграє ключову роль у забезпеченні базових потреб постраждалих, таких як надання житла, харчування, медичної допомоги та психологічної підтримки. Організації соціальної та солідарної економіки, як правило, є більш гнучкими та оперативними у реагуванні на кризові ситуації, ніж традиційні державні інституції.

Слід взяти до уваги, що соціальна та солідарна економіка з її фокусом на розвиток місцевого бізнесу, соціальне підприємництво та кооперацію, може стати важливим фактором економічного відновлення. Наразі соціально орієнтовані підприємства, як правило, мають важливу соціальну місію та орієнтовані на створення робочих місць для вразливих категорій населення, таких як біженці, люди з інвалідністю та довготривалі безробітні.

Водночас війна може призвести до посилення соціальної напруги та міжетнічних конфліктів. Тому соціальна економіка з її принципами солідарності, взаємодопомоги та соціальної справедливості, сприяє зміцненню соціальної згуртованості та міжкультурного діалогу в суспільстві. Соціально орієнтовані організації можуть створювати платформи для спілкування та співпраці між різними групами населення, сприяючи інтеграції біженців та ВПО до місцевих громад.

Крім того, соціальна та солідарна економіка сприятиме розвитку місцевої економіки, оскільки її підприємства, як правило, базуються на місцевих ресурсах та орієнтовані на задоволення потреб місцевих громад. В контексті розвитку соціальної та солідарної економіки держава має підтримувати малий бізнес, надаючи йому доступ до фінансування, консультацій та інших видів підтримки. Розвиток малого бізнесу також є важливим фактором економічної стабільності та зменшення рівня безробіття.

Також соціальна та солідарна економіка, з її принципами відповідального споживання та виробництва, сприяє забезпеченню сталого розвитку та екологічної безпеки. Соціально орієнтовані підприємства, як правило, спрямовані на використання відновлюваних джерел енергії, зменшення кількості відходів та збереження навколишнього середовища.

Соціальна та солідарна економіка сприяє демократизації економіки, оскільки її підприємства, як правило, мають колективну форму власності та управління. Громадяни мають можливість брати участь у прийнятті рішень, що стосуються діяльності таких підприємств, що сприяє розвитку громадянського суспільства та зміцненню демократичних інститутів. Дуже важливо в період війни те, що соціальна та солідарна економіка активно залучає волонтерів та активістів до вирішення соціальних проблем. Волонтерська діяльність сприяє розвитку громадянської свідомості, зміцненню соціальних зв'язків та залученню ресурсів для вирішення соціальних проблем.

Розвиток соціальної та солідарної економіки сприятиме також створенню позитивного іміджу кожного прикордонного регіону та залученню інвестицій. Адже, соціальні підприємства, як правило, є соціально відповідальними та мають високий рівень довіри з боку населення та інвесторів.

Розвиток соціальної та солідарної економіки у містах польсько-українського прикордоння передбачає активний обмін досвідом та співпрацю з міжнародними партнерами. Міжнародна співпраця сприяє залученню кращих практик, обміну знаннями та залученню фінансової підтримки для розвитку різних напрямів діяльності.

Соціальна та солідарна економіка є майданчиком для інновацій та соціальних експериментів. Соціальні підприємства часто розробляють нові підходи до вирішення соціальних проблем, які можуть бути масштабовані та застосовані на національному рівні.

Розвиток соціальної та солідарної економіки у містах польсько-українського прикордоння в період війни в Україні є не тільки важливим, але й необхідним для подолання гуманітарної кризи, сприяння економічному відновленню, зміцнення соціальної згуртованості та забезпечення сталого розвитку цих регіонів.

Дослідження проведено в рамках проекту EURIZON ID 829 «Structural transformation of the economy of the Polish-Ukrainian borderlands as a response to common challenges of security, green, digital and intellectual transition».

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation programme under Grant Agreement no. 871072.

Література:

1. Сімахова А. Розвиток соціальної економіки в Польщі: досвід України. *Економіка України*. 2024. № 64(11(720)). С. 75-84. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.11.075>

2. Розвиток міст польсько-українського прикордоння у XXI столітті Збірник. За редакцією Krzysztofa Markowskiego Люблін: Управління статистики в Любліні, 2022. 118 с.

3. Гордійчук А., Шубала І. Формування та розвиток людського капіталу в регіоні польсько-українського прикордоння. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-5>

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Гриненко А.С., здобувачка вищої освіти*,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

У сучасних умовах спостерігається зростання інтересу до проблеми поліпшення соціально-психологічного клімату в трудових колективах. Актуальність цього питання визначається, по-перше, підвищеними вимогами до рівня психологічної залученості працівників у професійну діяльність, а по-друге, поглибленою взаємозалежністю соціально-психологічного клімату колективу з ефективністю його праці [1].

Стан соціально-психологічного клімату відображає рівень розвитку колективу в соціально-психологічному аспекті та його потенційні можливості для подальшого вдосконалення. Забезпечення підтримки сприятливого соціально-психологічного клімату можна здійснити шляхом регулювання ключових факторів, що його формують. Зокрема, ця проблема є особливо важливою та перспективною в умовах сучасних вимог до психоемоційної зацікавленості працівників, особливо в сфері управлінської діяльності [3].

Зі зростанням значущості праці та рівня залученості працівників у виробничі процеси спостерігається також підвищення їх психологічного навантаження. Це підкреслює важливість створення оптимальних умов для формування стабільного соціально-психологічного клімату як основи для забезпечення психологічного комфорту колективу та підвищення його продуктивності.

* Науковий керівник – Подольська О.В., к.е.н., доцент